Ч. 192 (13.140). Львів, середа 31. серпня 1932. Opłata pocztowa opłacona ryczałtem. Рік LIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“ Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 4·00 зол.
Чвертьрічно 12·00 „
Піврічно 24·00 „
Річно 48·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар. Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр. Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Міліон чи сто тисяч?

(Кореспонденція з Америки.)

Ню-Йорк, 9. серпня 1932.

Українська буйна фантазія орудує нераз цифрами, які вводять у блуд реальних стратегів. Це пізнати й на еміграції. Сказав десь хтось колись, що нас на еміграції в Америці є міліон душ, і того ми залюбки тримаємося при всяких обчисленнях. Отже прийдеться говорити, що лише по одному долярові на рік від американських українців, а Галицька Земля за 10 літ буде мати десять міліонів долярів помочі з Америки на народні цілі. — „Аж підскочила Маланка, а молоко хлюсть зі збанка... а чоловік як зачує, хоч просися, не дарує, таки буде бити“ — вчили нас у народній школі.

Що іншого говорити про 40 чи більше міліонів населення на Україні, бо воно не пропаде, а то ще й збільшиться. Але як ви хочете обчислити українців на еміграції, то вам треба знати активних українців, що можуть чимсь причинитися для української справи. І з тієї вихідної точки підійдім до статистики.

Від 1913 до 1923-го року існувала в Америці окрема „руська“ — греко-католицька дієцезія, в лоні католицької церкви в Америці. Перед тим не було дієцезії, а був лише наш епископ, а потім, значить від 1924 року, ця дієцезія розділена на „українсько-католицьку“ і на „питсбурську“, себто дієцезію „грецького обряду“ під управою еп. Василя Такача. Цю дієцезію називаємо ми підкарпатсько-руською. З традиції причисляємо греко-католиків до українців. А католицький шематизм в Америці („Кетолик Директорі“) — це єдине джерело, яке нас може про щось реального поінформувати в справі нашого народу. Отже „Кетолик Директорі“ з 1923 року каже таке: Всього грецько-католицького населення є 503.738 душ. Тут вчислені галицькі греко-католики й „угро-руські“. Скільки було котрих, можна довідатися, колиб присвятити трохи часу на виелімінування галицьких церков і на підсумування цифр. Це буде мати лише історичне значіння, бо за 10 літ стан змінився. В році 1929 було вірних українсько-католицької дієцезії під головством еп. Константина Богачевського 244.118, а в „питтсбурській дієцезії грецького обряду“, котра обіймає всіх підкарпатських українців у Злучених Державах, було 309.046 душ. Ці цифри є остільки достовірні, оскільки наших священиків можна вважати педантами у виготовлюванні й відсиланні статистики на домагання духовної влади.

Тепер слідкуймо далі. „Кетолик Директорі“ за 1932 рік виказує в українсько-католицькій дієцезії 253.956 душ, а в підкарпатській знова 309.406 душ. Від коментарів про постійну цифру стримаймося, а розберім що інше. Отже будьмо щирі і скажім, як справа дійсно мається, що між „підкарпатськими“ діяльних українців можемо почислити на пальцях. Іншими словами: ми їх за українців для піддержки української справи не рахуймо! Це правда, що в найновішім часі вони переходять важку еволюцію і є поважна часть між ними, які заявляють, що вони не „русскії“, такі як великороси, але якісь „народовці“, одначе більша часть їх лишається далі під впливом старої організації „Соединенія русских греко-кафтолических брацтв“, а їх орган „Американско-Русскій Вѣстник“ вмовляє в них безнастанно, що всі „подкарпатскії русини“ — це „русскій народ“, такий як великороси.

Виходить, що загал українців рекрутується з українсько-католицької дієцезії. Берім передбачно, що кожна родина, по американському звичаю, має пятеро душ, а з того батько й мати родились в краю, отже можна мати до них претенсії, що вони українці. Значить, до українців треба причислити дві пяті части з цифри 253.955 душ. Деякі з них є москвофіли, деякі несвідомі, але зате деякі діти, роджені в Америці, є свідомими українцями. Отже може вийти цифра около 60.000 українців. Колиб узяти за правду, що велика часть українців цілком не причисляє себе до церкви; коли взяти за правду, що одна пятина бувших греко-католиків стала православною, а це самі українці; коли взяти ще й те під увагу, що роджені православні українці також є українцями, а їх в українській православній церкві є лише біля 2 процент, як твердять самі православні провідники, то на підставі тих усіх комбінацій можна безпечно сказати, що в **Злучених Державах є біля сто тисяч активних українців,** котрі при одній чи другій нагоді манифестують себе українцями і хоч час до часу підпомагають українську справу.

Тепер підійдім до цієї справи із зовсім іншого боку. В українських так званих „асекураційних“ організаціях, які мають свої органи, згадані в одній з попередніх статтей, коли додати до них ще цю організацію, якої орган деколи пів-більшовичиться, є зорганізованих понад 50.000 українців. Тут є чоловіки й жінки, є й діти. Це самий квіт української еміграції в Америці, який хоч-не-хоч мусить платити за газету, а деколи складати й датки на народні цілі, як головний уряд накаже. Але деякі з тих членів є виказані в двох організаціях. Зате вони мають вплив ще хоч на таку саму кількість незорганізованих українців. Отже і з цього боку прийдемо до заключення, що в Злучених Державах є приблизно 100.000 дійсних активних українців.

Більшовиків не можемо рахувати за українців, ані за українських шкідників, лише за українських ворогів, які в додатку приносять нам ганьбу в Америці. Таксамо нема що говорити про православних москвофілів, які всюди манифестують себе „росіянами“ — „рашен“, і щойно від часу більшовизму в Росії перестали нападати на український рух чорносотенними методами.

Ще заходить питання, чи чисельна сила українців росте, чи зменшується? Пригляньмося цифрам: у спільній греко-католицькій дієцезії в 1923 році було охрещених 18.603 душ. В українсько-католицькій дієцезії в 1929 році було охрещених 8.951 душ, у „питтсбурській“ (як вище) 7.396 душ. У „Кетолик Директорі“ за 1932 виказано в нашій дієцезії охрещених 7.151 душ, а в „питтсбурській“ цифра незмінена. Для ствердження руху українського населення у православних українських дієцезіях нема способу, бо нема друкованих шематизмів. Але може такі цифри дещо скажуть: у нюйорській українській православній парохії, що повстала коштом української греко-католицької парохії, було охрещених в 1930 році 108 дітей, а до половини 1931 року 39 дітей. Отже і там не приріст, а убуток.

Підписаний був кількома наворотами вчителем в українських народніх, вечірніх школах. Від того часу вдержує постійний звязок з учительством і шкільними управами. Отже завважує: число шкільних дітей постійно з року на рік маліє, а деякі школи треба звивати через цілковитий брак дітей. Свіжих імігрантів нема, а діти тут роджених українців хрестяться часто (у великих містах особливо) по чужих, не-українських церквах і вже раз на все тратять звязок з українством. Протестантських українських громад так мало, що в загальному числі українців вони не становлять сили.

Крім того замітний між українцями брак молодого покоління. В Америці отверто проповідують контролю уродин. Майже всі наші видні провідники практикують бездітність. І через те між університетською молоддю так мало українців в Америці, бо лише діти інтелігентних провідників далиб тут провід інтелігентним дітям мало-освічених українських імігрантів. Зрештою того роду „поступові“ кличі дуже заразливі і легко поширюються серед українського загалу, який дивиться на своїх провідників.

Д-р Семен Демидчук.

Листи з Фляндрії.

(Від нашого кореспондента).

II. Долішньо-німецький говір та голяндська літературна мова. — Прогаяні ідеї загально-німецького обеднання.

Міддельkerke, серпень 1932.

Прислухуєтеся фляманським розмовам і завважуєте, що розумієте з них не тільки поодинокі слова, а й цілі речення. Берете до рук фляманську газету: цілі уступи, буває розумієте: це наче німецька мова з інакшим правописом, з трохи відмінною деклінацією й конюгацією. Одним словом, німецький говір, і то говір ближчий літературній німецькій мові і зрозуміліший для вуха нашого ніж напр. котрийсь зі швайцарсько-німецьких говорів. Немає сумніву: якби німецька мовна маса була в минулих віках дійшла до політичного обединителя, будь ним Габсбург чи Гогенцолерн, то не булоб ні голяндської ні фляманської мови літературної ні нації, а булаб одна німецька нація, величезна, сьогодні вже століліонова, яка — можна висказати цей здогад без прибільшення — державала би під своєю гегемонією не тільки західну й о-середню Европу, а й Европу цілу, тай налягала би своєю вагою на весь світ. Чи така непереможна гегемонія німецька, була би бажана іншим народам і їм корисна, інше питання; розвязати його нині не можна: історичний розвиток, сплiт історичних конечностей з припадками, розщіпив німецьку мовну масу не тільки на ріжнородні політичні організми, а ще й на дві літературно-культурні парости, німецьку і голяндсько-фляманську. Можна припускати, що сусідним народам нема чого жалувати цього розщіплення німецького пня. Чи є чого жалкуватися на цей факт членам розщіпленої маси? Також важко на це відповісти Можливо, навіть імовірно, що німці, маючи в руках усе побереже Північного Моря, від данської границі аж геть поза французьку, булиб осягнули значно вищий щабель матеріяльних гараздів і культурного підйому ніж той, який вони осягнули були на передодні великої війни. Це можливе й імовірне. Натомісць менш імовірне, щоб із такого обеднання германської маси булаб вийшла якась особлива користь голяндцям і фляманцям. Голяндія має нині чи не найбагатшу в світі людність і найбагатшу, найкраще зорганізовану кольоніяльну імперію і не терпить від мілітаристичних тягарів. А інші, фляманці, мало що „бідніші“ від голяндців і після одного віку політичної приспаности стоять нині на передодні повної національно-державної задоволености.

*

Міркуючи над цим усім, ви не можете зберегтися перескочити думкою в нашу сторону Европи — до наших справ, до найважнішого нашому народови питання українсько-російського, точніше: українсько-великоруського. Якби київські Рюриковичі замісць видати з себе розщіпителів держави Володимира Великого були видали чергу кріпких володарів-обединителів, то і татарсько-монгольська язва булаб відкотилася від наших границь, і польського лихоліття ми булиб не зазнали, і ціла північ, нами скольонізована, булаб лишилася під київською імперією, і світ бачив би нині на Сході Европи, від південних стоків Карпат аж до Білого Океану й імовірно до Тихого Океану — одну велику національну масу з українською, „південно-рус-

кою" (київсько-галицькою) культурною й мовною фізіогномією. Капетинці обєднали з Парижа в одну державу і націю не такі близькі, як славянські, мовні комплекси, а цілу низку мов і племен основно собі чужих, нічим неспоріднених (подумаймо тільки про басків, про бретонців, про флямандців і всю кучеряву решту Франції!) — вони Францію обєднали і буквально сотворили французьку націю завдяки тому „припадкові", що їх родовий закон виключив який-небудь розділ спадщини державної. Ні німецькі володарі, Оттони, Гогенштавфи чи Габсбурги, на обєднання всіх німецьких племен не спромоглися, а наслідки — бачимо. Ще менше розуму й хисту виявили київські Руриковичі, а наслідки — знаємо: кожний з нас на своїй шкірі їх відчуває. Можливо, хоча це вже не таке певне, що розкривалася ще раз, а саме під кінець XVIII-го століття спромога сотворити одну — цим разом уже з перевагою не українського, а великоруського типу — на весь Схід Европи націю: то було тоді, коли ліквідовано Річпосполиту. Нехай би тоді Катерина II. заспокоїла Марію Тересу чисто-польськими землями, а не дала їй Галичини, тобто будучого українського національного Піемонту, то річ невиключена, що українська своєрідність висловлювалась би нині щонайбільше в якомусь регіоналізмі в роді провансальського у Франції, а не в підйомі спершу до національно-культурної окремішности і до державної самостійности. Одначе Катерина II. цього не розуміла і не могла (XVIII ст.!) розуміти. Залишаючи Австрії Східню Галичину, обрусіла німкиня оконечно і безвідклично поклала хрест над „руською" єдністю національно-культурною, а далі й державною.

*

Бо — щоб там і не оповідали деякі німецькі метафізики національної ідеї й держави — ніодна в світі нація не впала готова з неба ані не вискочила в повній зброї з голови Зевеса, наче якесь неминуче, абсолютне, стихійне явище. Ні, всі без вимку нації — витвори еволюції маси природних складників і багатьох припадків, в яких плеті можна віднайти лише трішки свідомої волі й доцільного стремління та за те пребагато помилок і невдач, як у всьому, що творить людина, коли — у превеликій більшости своїх починів — „в те вдаря, в що не мірить".

В. П.

Новелізація наглих судів.

Рада міністрів ухвалила проект новелізації розпорядку про наглі суди. Це лише формальна зміна, щоби приноровити розпорядок до нового карного кодексу. Розпорядок оголосять перед 1. жовтня ц. р.

Зміна курсу супроти інтеліґенції в СРСР.

Московський кореспондент „Нає Фрає Прессе" інж. Мик. Бассехес публікує на сторінках названого органу дуже цікаву статтю п. н. „Інтеліґенція і Совітська держава", в якій твердить, що радянська, комуністична влада останніми часами помітно змінила курс супроти інтеліґенції. Кореспондент наводить низку фактів, з яких виходить, що більшовики закинули дотеперішню тактику переслідування та нехтування інтеліґенції. Вони по довгій практиці прийшли до переконання, що без інтеліґенції не можна обійтися ні в державному ні в суспільному житті. Тому то, твердить Бассехес, вони залишили давну систему трактування інтеліґенції як ворога радянської влади. Інтеліґенцію намагаються вони тепер зєднати для себе всякими полекшами, вивінуванням її можливими помешканнями та можливими платнями. При чім вони твердять, що не вони акомодуються до вимог інтеліґенції, але навпаки: безпартійна інтеліґенція зміняє своє відношення до них, тобто стає до них прихильною та сприяє їхньому будівництву.

Конкретно Бассехес наводить постанову про будову 1.000 домів на 10.000 помешкань, призначених для інжинірів і техніків, субвенції для будівельних кооператив, що будують помешкання для інтеліґенції по містах. Інтеліґентів беруть тепер радо до державної служби. Зокрема йдуть на стрічу професорам і вченим (очевидно безпартійним), яких беруть навіть в оборону перед місцевими закладовими комуністичними гуртками. Між іншим був такий випадок, де комуністичний гурток високої школи в Москві вирішив домагатися звільнення двох професорів. Партійний центр спаралїжував цю акцію і потягнув його членів до дисциплінарної відповідальности за це.

Але цей новий курс найшов, твердить Бассехес, свій вислів також і на полі мистецтва. Досі більшовики вели таку політику, що примушували письменників творити тільки в комуністичному або прокомуністичному дусі, вихваляти тільки те, що роблять і до чого змагають комуністи. Наслідки такої політики були фатальні. Російська література цілковито підупала. Тепер більшовики дали свободу творчости всім тим письменникам, які завдяки попередній політиці комуністів були зломили свої пера й замовкли. Що більше нагло появилися на книжкових ринках усі давніше стягнені з обороту книжки і твори, які, на думку комуністів, ширили контрреволюційну, буржуазну ідеольоґію і скрито протикомуністичні настрої. Всі дотеперішні гурапролетарські, комуністичні орґанізації письменників, т. зв. пролетарські, розвязані. На їх місце організують загальні, доступні для всіх — партійних і непартійних письменників і мистців, професійні товариства. Перед двома роками зняли, наприклад, з репертуару столичних театрів одну пєсу Булгакова за її протибільшовицьку тенденцію, а самого Булгакова поставили в такі обставини, що він попав у велику нужду. Тепер його приняли на драматурґа до державного московського театру та дали дозвіл на виставу тієї самої пєси, яку заборонили ще перед двома роками.

Цікаві це вісти! Але на Україні видно ці реформи ще не обовязують, бо там далі нищать та переслідують українських письменників, що не хочуть величати комдиктатури та її експериментів.

За отворення українських читалень на Буковині.

Інтерпеляція сен. д-ра Маєра-Михальського.

Дня 26. ц. м. вніс сенатор д-р Маєр-Михальський таку інтерпеляцію:

Пане президент, панове сенатори!

Маю честь звернути увагу пана міністра внутрішніх справ на отсе:

В Буковині замкнула жандармерія майже всі читальні в українських селах черновецького, сторожинецького й радовецького повіту. Це сталося ще перед кількома роками. При нагоді замкнення читалень сконфіскували не лише бібліотеки, але навіть столи лавки і т. д.

Не зважаючи на кількалітні інтервенції представників цих повітів, а навіть обіцянки міністра внутрішніх справ Міґалакія, що в 1930 році відвідав особисто одну таку читальню в селі Барбівцях і зарядив її отворення, вона замкнена до сьогодні, а всі інші також.

У сторожинецькім повіті замкнені читальні в селах: Багна, Миліїв, Ростоки, Драчинці, Калинівці, Зеленів, Барбівці, Берґомет н. С. і б. ін.

У черновецькім повіті: Ленківці, Веренчанка, Кисилів, Хлівище, Заставна, Кліводин, Оршівці, Южинець, Брідок, Гаврилівці, Чунків, Шишківці, Шипинці, Звиняче, Прилипче, Борівці, Валява, Лашківка, Берґомент н. П., Неполоківці, Малятинці, Кучурів Малий і ін.

У радовецькім повіті: Усте Путилів, Довгополе, Дихтинці, Киселиці, Плоска, Селетин і ін.

ІВ. НІМЧУК. 4)

ЗА СЯНОМ.

З ПОЇЗДКИ ПО ЛЕЖАЙСЬКОМУ ДЕКАНАТІ.

V.

Як сказано вже вище, греко-кат. населення в лежайському деканаті привязане твердо до гр.-кат. обряду і тимсамим уважає свою приналежність до українського народу ясною і безспірною. В місцевостях, де воно вже послуговується польською розговірною мовою, вживає воно на означення назви нашого народу переважно слова: „русін", „рускі", у всіх інших тільки: „українець", „український", себто всюди й без вимку воно уважає себе окремою від римо-католиків і віроісповідною і національною групою.

А все те, не зважаючи на повну відсутність — з вимком священиків — української інтеліґенції, не зважаючи на те, що в усіх наших селах лежайського деканату нема — з вимком одної місцевости — українських шкіл (хоч є в тих повітах доволі укр. учителів, одначе вони не входять в ніяку рахубу, бо є переважно в такому положенні, що сидять нижче трави, тихше листу!), не зважаючи на те, що й української мови майже ніде в школах не вчать, а як і вчать (як ось у Тарнавці), то так мінімально і такі вчителі, що самі ледви складають докупи українські букви (український учитель, який до того хіба найбільше покликаний, не сміє там — Боже борони! вчити українську дитину її рідної мови). До того ж — не забуваймо! — в тих селах нема, можна сказати, ніякої живої української традиції: там не станула ніколи нога українського посла, там люди не бачили ніякого українського віча, ніяких українських здвигів чи нац. свят, звідти не було майже нікого в рядах Українських Січових Стрільців чи У. Г. А., тамошне селянське населення майже не посилало і нині не посилає дітей до шкіл у місті, нема там у цілому деканаті ніодної української захоронки, — словом: те населення живе менше чи більше відірваним від цілого українського пня життям, а проте воно реаґує доволі живо на всі події в українському збірному житті і цікавиться найріжнороднішими його проявами.

Привязання і любов до свого виявило наше населення за Сяном нераз, в останньому часі особливо підчас виборів і конскрипції, а також у ревних заходах у справі забезпечення своїм дітям рідної мови навчання в державній школі. З найбільшим зворушенням, зі сльозами в очах оповідали мені люди, що їх найгорячішим бажанням є, аби — коли вже вони забули по українськи говорити — принайменше їх діти навчилися читати по свому з молитвенника і співати з нього в церкві. Повні турбот — оповідали вони з болем та оґірченням про всі свої заходи в цій справі. Бо, на превеликий жаль, в сучасних умовинах, коли й далеко на сході зникають останні українські школи, те населення не могло багато добитися. Десятки деклярацій, прохань, поїздок і депутацій до повітового інспектора не здавалися звичайно на ніщо. А таке прим. Старе Місто біля Лежайська (539 гр.-кат.) не в силі вже від кількох літ добитися від повіт. інспектора в Ланьцуті навіть того, аби в місцевій школі обходжено і гр.-кат свята, хоч появився виразний приказ Львівської Кураторії в цій саме справі. Повіт. інспектор просто саботує приказ своєї влади!

Про те, як наше населення обстоювало там свої права при виборах у 1928 і 1930 р., як і про те, в який спосіб ріжні чинники виконували на ньому пресію, аби воно голосувало на 1-ку, при чому покликувались і на те, що чейже українська ліста уневажнена і шкода, мовляв, марнувати голоси, — можнаб написати дуже багато. А при недавній конскрипції наше населення, і то навіть у тих селах, де вже послуговується польською мовою, домагалося твердо, аби йому вписувати у дотичні рубрики греко-кат. релігію й українську народність. З цього приводу приходило нерідко до конфліктів, як і у нас на сході і кінчилися вони подібно, як і у нас. Коли появляться офіціальні підсумки перепису з 1931 року, тоді побачимо, скільки нашого народу за Сяном причислили до поляків.

Про те, як українське населення на західних окраїнах держиться твердо свого, наскільки воно нині свідоме, завзяте, й відпорне на чужі впливи, нехай говорить ось-такий факт: Перед кількома роками прийшло було до гострого конфлікту між гр.-кат. парохіянами і священиком (це був попередній парох) в селі Курилівка. Дійшло до того — це було перед Великодними Святами, — що священик відмовився посвятити людям паски. І щож думаєте? Що зробили люди? Пішли може святити паску до латинського пароха, якого мали таки в місці, або може до православного в найближчому селі (по другім боці колишнього рос. кордону — Білгорайщина)? Ні одно, ні друге! Їли паску несвячену і, хоч з болем у душі, не піддалися чужим підшептам...

Або другий приклад: Коли засліплена шовінізмом учителька Ціскувна вдарила недавно в Тарнавці одного хлопчину греко-кат. обряду в лице за те, що відмовив її настирливому й нагальному домаганню і не хотів по польськи молитися, збіглося негайно під школу пів села і ще того самого дня поїхала многолюдна депутація селян до повіт. інспектора в Переворську, домагаючись припинення таких „педагогічних засобів" та увільнення села від такої учительки. В цій справі пішли теж відповідні письма до вищих чинників, одначе та справа мабуть донині невирішена.

Подібних прикладів завзяття й відпорности наших людей за Сяном можна навести багато. Зрештою все воно бліде в порівнанні до того гарту душі й тіла і твердої *волі бути собою*, що їх виявило те населення в часі світової й української визвольної війни, коли то на його душі йшов завзятий і неперебірчивий наступ з кількох сторін одночасно. Колиж українське населення в згаданих чотирьох повітах видержало той наступ і перед ним не подалося, то це хіба найкращий знак і доказ, що його зломити не так то легко, що воно буде й дальше заборолом нашої віри й народности на західних окраїнах.

(Продовження буде.)

Запитую міністра внутрішніх справ, чи йому відомий такий стан річей і що він задумує зробити, аби його накази були виконані, маючи на увазі велике значіння читалень для культури і морального й матеріяльного піднесення населення.

Виключивши найактивніші елементи, витворюється невдоволення та скріплюється моральну кризу, а з другого боку витворюється пригідний ґрунт для екстремних елементів, котрі агітують поміж мирним населенням.

Відповідь на цю інтерпеляцію дав в імени міністра внутрішніх справ державний секретар того міністерства Калінеску, заявляючи, що теперішній уряд скоро розслідить справу і поправить похибки.

(„Час".)

Дні кабінету Папена почислені.

ВІДЕНЬ, 29. VIII. ПАТ. На основі інформацій, які наспіли тут з Берліна, дні кабінету Папена почислені. Його наслідником не буде Гітлер, але мабуть ген. Шляйхер. Новий пресовий шеф в канцлерському уряді є мужем довіря ген. Шляйхера.

БІЛЬШОВИЦЬКІ ВІЙСЬКА ПЕРЕЙШЛИ МАНДЖУРСЬКИЙ КОРДОН.

МОСКВА, 29. VIII. ПАТ. Дипльоматичний комісар провінції Кірін вручив більшовицькому консулеві в Харбіні ноту, в якій каже, що більшовицькі війська перейшли кордон Манджурії та заняли на манджурській території укріплені становища. Більшовицький генеральний консуль у Харбіні в ноті заперечує ті вістки як безосновні.

Після монархістичної революції в Еспанії.

З Мадриду повідомляють, що еспанська поліція переводить дальші арештування в монархістичних колах, вмішаних у події з 10. серпня. У мадридській тюрмі находиться 18 ґенералів, 5 вищих старшин, 5 адютантів і т. д., разом коло 70 осіб.

Нове домагання гітлерівців.

БЕРЛІН, 29. VIII. Президент пруського сойму Керль, гітлерівець, звернувся до канцлера Папена з письмом, домагаючись, щоби президент республики змінив декретом реґулямін вибору премієра в Прусах, ухвалений давним соймом більшістю голосів. Керль каже, що та ухвала неважна, бо приняття такої ухвали на основі конституції вимагає 2/3 голосів.

—o—

Один присуд Найвищого Адміністраційного Трибуналу.

Понижче передруковуємо в цілости для відома загалу дуже знаменний присуд Н. А. Т. в справах української мови. Цей присуд такий:

Orzeczenie N. T. A. z dnia 30-go stycznia 1932 r. L. Rej. 1290/27 w sprawie używania języka ruskiego (rusińskiego) przez zarząd szkoły w odniesieniu do władz.

Zarząd prywatnej szkoły z językiem wykładowym ruskim, utrzymywanej przez „Kružok Ridnoji Szkoły" w Gródku Jagiellońskim, przedłożył we wrześniu 1926 r. Radzie Szkolnej Powiatowej w Gródku Jagiellońskim w języku ruskim podział godzin do zatwierdzenia oraz wykaz dzieci, uczęszczających do tej szkoły i sprawozdanie w tej sprawie.

Pisma te zwróciła Rada Szkolna Powiatowa Zarządowi szkoły odręcznem zarządzeniem z 27. września 1926 r. L. 2763 z wezwaniem do przedkładania pism w języku polskim.

Od tego zarządzenia wniósł Kružok „Ridnoji Szkoły" w Gródku Jagiellońskim odwołanie do Kuratorjum Okręgu Szkolnego we Lwowie.

Orzeczeniem z dnia 10. grudnia 1926. L. 9318 Kuratorjum nie uwzględniło odwołanie „z uwagi na wyraźny przepis rozporządzenia Ministra W. R. i O. P. z dnia 26. maja 1925. № 1119/O. Prez." Nadmienia się w tem miejscu, iż powołane w orzeczeniu Kuratorjum pismo Ministra W. R. i O. Prez. 1119/25 podało Kuratorjum Lwowskiemu do wiadomości i zastosowania się wyjaśnienie, iż właściciel (koncesjonarjusz, utrzymujący) prywatnej szkoły, jako strona w myśl ustawy z dnia 31. lipca 1924 r. Dz. Ust. poz. 724. może zwracać się do władz w języku niepolskim z zachowaniem przepisów powyższej ustawy, natomiast Dyrekcja (kierownictwo) szkoły może występować do urzędów jako swej władzy zwierzchnej, jedynie w języku polskim.

Na powyższe orzeczenie kuratorjum wniósł „Kružok Ridnoji Szkoły" skargę do N. T. A., w której zarzuca, iż narusza ono (postanowienie Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej (art. 110) ustawy z 31. lipca 1924 r. Dz. Ust. poz. 724). oraz rozporządzenie z dnia 24. września 1924. Dz. Ust. poz. 820. Skarga podnosi, że prywatne szkoły Towarzystwa „Ridnoji Szkoły" muszą być uważane w odniesieniu do władz za osoby prywatne, nie zaś za państwowe instytucje władzom tym podległe, stąd też przysługuje im prawo składania podań do władz w języku macierzystym (ruskim według § 54 statutu T-wa „Ridnoji Szkoły"). Na kwestję tę pozostaje, zdaniem skarżących, bez wpływu postanowienie art. 117. ust. 2, Konstytucji, poddające także szkoły prywatne nadzorowi władz państwowych w zakresie określonym przez ustawę. Nie można również uważać kierownictwa szkoły prywatnej za urząd podległy władzom, gdyż żaden obowiązujący przepis prawny tego nie uzasadnia. Skarga podnosi, że prawa przysługującego w zakresie językowym T-wu „Ridna Szkoła" przysługują także przez to towarzystwo zgodnie z § 4 tego towarzystwa, instytucjom stworzonym i utrzymywanym i domaga się uchylenia zaskarżonego orzeczenia.

Pozwana władza nie nadesłała odpowiedzi na skargę.

Rozpatrując niniejszą sprawę, Najwyższy Trybunał Administracyjny rozważył, co następuje:

Art. 117 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej postanawia w ustępie drugim, iż wszystkie szkoły i zakłady wychowawcze, zarówno publiczne, jak i prywatne, podlegają nadzorowi władz państwowych w zakresie przez ustawę określonym.

Według art. 1 ustawy z dnia 4. czerwca 1920 r. Dz. Ust. poz. 304 kierownictwo naczelne i nadzór zwierzchni nad wykonaniem publicznem w Rzeczypospolitej Polskiej sprawuje Minister W. R. i O. P. według art. 4 tejże ustawy do zakresu działania kuratora okręgu szkolnego należy także nadzór, opieka i kontrola nad szkolnictwem, wychowaniem przedszkolnem i pozaszkolnem oraz oświatą w okręgu. O ile idzie o przepisy o nadzorze Państwa nad szkolnictwem prywatnem na obszarze b. zaboru austrjackiego, przewiduje ustawa z dnia 14. maja 1869 r. Dz. Pr. P. № 62, ustanawiająca zasady nauczania w szkołach ludowych, powyższy nadzór w stosunku do prywatnych szkół i seminarjów nauczycielskich w zakresie statutu szkoły, planu nauczania, doboru kierownika i grona nauczycielskiego, lokalu szkolnego, wydawania świadectw (§§ 68—70); § 71 powyższej ustawy, wyraźnie zaznaczając, że szkoły prywatne pod nadzorem państwowym, głosi, iż odpowiedzialnym wobec władz nadzorczych za prawidłowy stan szkoły jest jej przełożony.

Z przytoczonej ostatnio normy prawnej wynika, iż niesłusznym jest zarzut skargi, jakoby czynienie przez pozwaną władzę różnicy między właścicielem szkoły, a samą szkołą, względnie jej kierownictwem, było nieuzasadnione, skoro między przełożonym szkoły a władzą nadzorczą powstaje z mocy przepisu prawnego szczególny stosunek o cechach odrębnych od stosunku właściciela szkoły do władzy.

Z natury nadzoru, określonego podanemi powyżej normami prawnemi wynika po stronie władzy prawo żądania, w celu spełnienia przysługujących jej uprawnień nadzorczych, wyjaśnień i sprawozdań w zakresie objętym nadzorem, zaś po stronie nadzorowanego obowiązek uczynienia zadość temu żądaniu. Spełniając żądanie władzy nadzorczej i przedkładając sprawozdania względnie informacje piśmienne, nie występuje kierownictwo ze względu na istotę jego stosunku do władzy nadzorczej, w charakterze strony, składającej, celem osiągnięcia zamie-

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 31. СЕРПНЯ 1932.

ЯРОСЛАВ ПАСТЕРНАК.

З нових розкопок у Святій Землі.

1. СОДОМА Й ГОМОРА.

Папський Біблійний Інститут у Єрусалимі веде археольоґічні розкопки в долині Йордану, недалеко місцевости Тель Расуль і здається, що йому пощастило віднайти останки біблійних міст Содоми й Гомори.

Вже перед тим звернуло там на себе увагу десять штучних підвищень, вкритих густо черепками старовинного глиняного посуду та іншими пам'ятками з доісторичних часів. Теперішні розкопки виявили, що це останки великого міста, старшого від Єрихону. Воно було чотири рази [illegible] раз замешкане, бо знахідки лежать у чотирьох окремих верствах над собою. У кількох [illegible] найшли останки великих мурованих домів та ствердили при цьому цікавий звичай, подібний до колишнього грецького, у нас на Україні, а саме хоронення малих дітей у великих глиняних збанках під підлогою. Та найцікавішою знахідкою є зразки якогось давнього образкового письма на цеглах та в камені.

На підставі численних знахідок кладуть найстаршу (першу) верству відкритого міста до III. тисячеліття (молодша камінна доба), а останню (четверту) до молодшої бронзової доби. Біля 1900 р. пер. Хр. спалила місто сильна пожежа, бо всі [illegible] останки будівель вкриті грубою верствою попелу, на якій нема ніяких слідів пізнішого замешкання. Тому, що одинокy вістку про таку велику пожежу у старовинній Палестині подає Біблія в оповіданні про Содому й Гомору, догадуються дослідники з великою дозою правдоподібности, що віднайдені ними згарища великого міста, одного чи двох менших біля себе, це саме місця божої кари.

Із загальна ситуація годиться зовсім добре з [illegible] книги Мойсея з якої виходить, що Содома й Гомора лежали десь на північ від Мертвого Моря, бо кажеться, що Лот покинув Авраама у Бетелі і пішов на схід до Йордану, а саме аж до Содоми. Бетель лежить 20 км. на північ від Єрусалиму, а як іти звідти на схід, то прийдеться над ріку Йордан недалеко північного берегу Мертвого Моря, саме приблизно там, де тепер копають.

Є надія, що дальші розкопки дадуть більше доказів на утотожнювання найдених спалених руїн із обома біблійними містами. Річ тільки в топографічному їх положенні, бо щодо самого факту їх істнування та спалення, не мають дослідники ніякого сумніву.

2. ЄРИХОНСЬКІ МУРИ.

Історичного потвердження фактів, які знані нам з опису здобуття ізраїльтянами Єрихону, шукають археольоги в Палестині вже повних трицять літ. Між іншим веде на місці колишнього біблійного міста вже три роки розкопки проф. Джон Ґарстанґ, який дійшов в останніх часах до дуже цікавих вислідів.

З добутих на денне світло останків давніх мурів показалося, що Єрихон був ще у старшій бронзовій добі, кількасот літ перед описаними в Біблії подіями, великим, добре укріпленим містом; одначе воно в часі приходу ізраїльтян у землю ханаанську стратило вже багато зі своєї могучости. Причинилася до цього якась нагла катастрофа, мабуть землетрус, один з тих, що часто навідують Палестину, а вслід за ним і пожежа що знищила місто майже до тла.

Новий Єрихон, що відбудувався на руїнах давнього, був уже далеко менший. Його укріплення складалися з двох рівнобіжних цегляних мурів з вежами; мури були грубі на 360 і 150 цм., а високі на 8—9 метрів. Та проте тривкість їх була невелика, що наглядно виходить з обсліду сьогоднішніх останків. Сушена на сонці цегла не мала однакового формату, тому були між нею великі діри, невиповнені добре мулярською заправою. Крім цього мури не мали доброї підмурівки, а ще більшою архітектонічною хибою було саме їх положення на краю горба, при чому навіть не дуже великий напір чи потрясення могли їх завалити.

І справді із теперішніх розкопок виходить, що біля 1400 пер. Хр. якась подія сильно ушкодила оба оборонні мури і то до того степени, що зовнішній злетів зовсім з горба на діл. Цю дату означив проф. Ґарстанґ досить докладно по стилю мальованих орнаментів на черепю з ріжного глиняного посуду, якого дуже багато найшли у верхній верстві звалищ. Рівночасно було місто спалене, очевидно, переможцями ізраїльтянами, бо всюди лежать ще тепер обгорілі цегли, потріскане від жару каміння та багато вугля й попелу.

Дедукований з археольоґічного матеріялу час знищення Єрихону вповні годиться з історичними даними. Мойсей вивів синів Ізраїля з Єгипту у першому році панування фараона Аменготепа II., який вступив на престол 1447 р. по Хр. (по обчисленні Фліндерса Петрі). Коли дочислити до цього 40 літ блукання по пустині, то виходить, що ізраїльтяни прийшли у Ханаан 1407 р. Тим стверджується ще раз історична достовірність письм Старого Завіту, доказана вже іншими розкопками, зокрема тої частини (книги Мойсея), що оповідає про доісторичні часи Палестини, про події, що мали місце в молодшій камінній та бронзовій добі.

Крім цього є ще друге, вже чисто історичне потвердження цієї дати. Підчас розкопок у Єгипті найшов анґлійський археольоґ Марстон у Тель-ель-Амарні таблички з алярмуючими листами клиновим письмом. Це управителі підбитих палестинських міст просили у Фараона негайної помочі у війську та боєвих возах, бо „воповимчий нарід вдерся у край". Листи називають напасників „Габіру", а їх дата є така близька до часу, коли по обчисленням Ґарстанґа здобув Єрихон Йозуа, що Марстон не бачить ніякої причини, чому би його (Йозуи) боєвики не могли бути тотожні з тими „Габіру". Це тимбільше, що проф. Ленґдн з Оксфорду ствердив остаточно, що „Габіру" — це євреї

(Докінчення буде.)

rzonych przez nią skutków prawnych, podanie w postępowaniu administracyjnym.

Według art. 2 ustawy z dnia 13. lipca 1924 r. Dz. Urz. poz. 724, cywilne władzy i urzędy administracyjne I. i II. instancji oraz władze samorządowe i zakłady przyjmują podania oraz ustne oświadczenia w sprawach, których załatwienie do nich należy, na obszarze województwa lwowskiego od obywateli polskich narodowości ruskiej (rusińskiej) w ich języku macierzystym. Gdy, jak już wyżej wypowiedziano, składane przez kierownictwo szkoły władzom nadzorczym sprawozdania nie posiadają charakteru podań stron, wnoszonych w postępowaniu administracyjnem, nie podpadają one pod przepis art. 2 ustawy z dnia 31. lipca 1924. Podnieść należy w tem miejscu, że wspomniany art. 2 ustawy (jako wyjątkowy 1 ust. 2. ustawy), ulega wykładni ścisłej, nie zaś rozszerzającej.

W tym stanie rzeczy nie mógł się N. T. A. dopatrzeć w zaskarżonem orzeczeniu, w którem utrzymano w mocy żądanie przedłożenia przez Zarząd prywatnej szkoły powszechnej Ukr. Towarzystwa Pedagogicznego „Ridna Szkoła" podziału godzin i wykazu dzieci w języku polskim zarzucanego przez stronę skarżącą naruszenia jej praw, względnie obrazy obowiązujących przepisów prawnych. Zauważyć jeszcze należy, że zarzut skargi, jakeby zaskarżone orzeczenie obrażało postanowienie art. 110 Konstytucji nie jest trafny już z tej przyczyny, że powyższe postanowienie, jak wynika z użytych w niem słów „w nich", odnosi się do używania mowy obywateli polskich, należących do mniejszości językowych wewnątrz, w życiu wewnętrznem szkoły, nie zaś w jej stosunkach na zewnątrz.

W wyniku powyższych rozważań Najwyższy Trybunał Administracyjny postanowił oddalić skargę, jako nieuzasadnioną.

Смертні присуди за крадіж.

МОСКВА. 29. VIII. В минулому тижні оголосили 20 смертних присудів. На Рад. Білорусі засудили на розстріл б. земського обивателя Стан. Домбровського і Йосифа Драбішевського за підпал стодоли в колективі і контрреволюційну агітацію. На стації Рінськ московсько-козацької залізниці засудили дві особи на кару смерти, а 5 інших на довголітну тюрму за крадіжі. На стації Свердловськ в процесі 10 обвинувачених за крадіж на залізниці засудили двох на смерть а інших на 8 років тюрми. Взагалі процеси за крадіж на залізницях множаться. В самому Харкові назбиралося 350 нерозглянених справ. Радянська преса зазначує, що крадуть переважно старі передвоєнні залізничники, звязані з кулацтвом.

МОСКВА. 29. VIII. ПАТ. В останніх двох днях запало в Радянщині 10 смертних присудів за крадіжі збіжа й грабунки на залізницях.. В Ленінграді викрили величезні зловживання в залізничих складах топлива, що тревали два роки. Під суд дали 61 осіб, яким грозить кара смерти. В Москві у величезному торговельному підприємстві Мостроп віддали під суд 26 осіб за крадежі й харчеву спекуляцію на суму пів міліона рублів.

Воєнна заграва на Далекому Сході.

МОСКВА. 28. VII. ПАТ. „Правда" містить передовицю п. з. „Війна імперіялістичній війні", твердячи, що воєнна заграва перенеслася з Балкану на Далекий Схід. Капіталістичний світ переживає горячку зброєнь. Військові фабрики Франції, Бельгії та Чехословаччини завалені японськими замовленнями. З того приводу „Правда" атакує гостро Францію, пишучи, що озброєний аж по зуби французький імперіялізм є загрозою миру не тільки в Европі. Паонж є осідком головних приготувань до протирадянської інтервенції з огляду на велике гуртування білогвардейців.

—o—

Шіснацять тисяч „мертвих душ".

МОСКВА.. 29. VIII. ПАТ. У великій фабриці літаків у Харкові видалили з партії та віддали під суд сімох визначних комуністів, між ними двох членів дирекції, голову фабричного комітету, секретаря фабричної й партійної організації та управителя робітничої організації за те, що побрали напротязі сімох місяців 10.000 депутатів для неіствуючих робітникв. Це рекордове число „мертвих душ" у дотеперішній історії зловживань в радянських установах.

Арештування під замітом комунізму.

Поліція перевела ревізії й арештування під замітом комуністичної агітації в Козовій, Плотичі та Слободі Золотій (пов. Бережани). Арештованих відвезли до тюрми окр. суду в Бережанах.

Польська преса повідомляє, що в Снятинщині комуністичний гурток, наслідком чого арештувала три особи. Підчас ревізії мали найти у них комуністичну літературу.

Центрово-гітлерівське порозуміння.

Берлінська преса потверджує вістку, що між центром і націонал-соціялістами прийшло до порозуміння в справі створення президіяльного кабінету. Устійнено навіть головні напрямні політики нового уряду. Говорять навіть про комбінацію Шляйхер-Брінінґ-Штрасер. В цій комбінації Брінінґ обняв би теку заграничних справ.

По широкому світі.

— В Англії застрайкувало 200 тисяч текстильних робітників округи Лянкашір з причини обниження зарібків.

— В перших днях вересня ц. р. відбудеться у Варшаві зїзд ректорів вищих шкіл у справі зновелізування закону про вище шкільництво та введення в життя підвишки чесного.

— На Кавказі виляла ріка Бзин, затопивши місто Ґуґри й околичні села.

Закриття аґрарної конференції.

Конференція держав, що належать до аґрарного бльоку, скінчилася в суботу 27. ц. м. після пленарного засідання. На останньому засіданні конференції був міністр земельних справ Людкевич, що влаштував для учасників конференції приняття в городі біля міністерства.

—o—

ОСТАННІ ВІСТИ

КОНФЕРЕНЦІЯ ВОЄВОДІВ У РЯШЕВІ.

ПАТ повідомляє, що воєвода Рожнецький виїхав на інспекційну подорож. Відвідав повіти Ніска, Тарнобжеґа та Кольбушової. Конферуватиме з краківським воєводою та деякими старостами. Темою нарад, у яких візьме теж участь начальник виділу безпеки зі Львова Соханський і з Кракова Малашинський — будуть господарські й адміністраційні справи.

—o—

СТРАЙК НАФТОВИХ РОБІТНИКІВ.

Представники нафтових фірм концерну „Малопольска", „Стандард-Нобель", „Лімanова", „Галіція", „Ґази Земні" відкинули проект знижки платень, предложений працедавцями і предложили свій проект збірної умови, в якім домагаються підвищення платні, введення 6-годин. дня праці або 4-ої зміни, змін сусп. законодавства. До згоди не прийшло і після зборів делегатів професійних союзів, які відбулися у Львові, проголосили приступлення до страйку нафтових робітників у бориславсько-дрогобицькому басейні від 1. вересня. Страйкуватимуть не лише робітники шибів, а також варстатові робітники та рафінерії.

—o—

100-ЗОЛ., 50-ЗОЛ. і 25-ЗОЛ. МОНЕТИ.

Стягають срібні та золотівки.

У „Дзенніку Устав" оголосили декрет президента Польщі, який новелізує приписи декрету про грошевий устрій. На основі тієї новелі випускатимуть золоті монети по 100, 50 і 25 золотих. Ті останні зватимуться дукати. Опісля випускатимуть срібні монети по 10, 5 і 2, ніклеві по 1 зол., 50 сот., 20 сот. і 10 сот. та бронзові по 5 сот., 2 сот. і 1 сот. Рівночасно оголосили розпорядок про стягнення з обігу срібних монет однозолотових. Вони тратять силу правного платничого засобу з 31. грудня 1932. Рівночасно оголосили розпорядок м-ства скарбу, що устійнює взірець срібної монети вартости 10 зол. Дальше розпорядок потверджує, що срібні монети робитимуть із матеріялу, який містить на 100 частей заг. ваги 750 частей срібла, причому вага монет 10-зол. виноситиме 22 гр., промір 34 міліметри. Вага 50-зол. монет виноситиме по 11 гр., промір 28 мм. Вага монет 2 зол. виноситиме 4.4 гр. промір 22 мм. Розпорядок постановляє, що коли заплата згідно з обовязуючими приписами, не передбачена в інший спосіб, монети випущені на осн. розпорядку з 29. серпня є платничим засобом, який має силу вирівнювання зобовязань заплатою: золоті монети без обмеження суми, монети по 100 зол. до суми 1.000 зол., монети по 5 зол. до суми 500 зол., монети по 2 зол. до суми 100 зол., монети ніклеві по 1 зол. до суми 50 зол., а інші ніклеві та бронзові монети включно до суми 10 зол. при кожній виплаті. Держ. каси приймають монети всякого роду в кожній скількости при всіх виплатах за виїмкою тих, які згідно з обовязуючими приписами мають бути заплачені золотими монетами.

ГІТЛЕР ВІДБИРАЄ ПРИСЯГУ.

БЕРЛІН, 29. 8. ПАТ. Ідуть приготування до отворення райхстаґу та пруського сойму. В готелі „Кайзерґоф" Гітлер заприсягнув парляментарну та пруську фракцію нац. соціялістів. Отворення райхстаґу заповідається бурливо. Нац. соціялісти хочуть прийти на те засідання в одностроях. Нац. соціялісти погрожують, колиб на першому засіданні головувала Кл. Цеткін, тому треба сподіватися інцидентів. Зачувати, що центр згодився піддержати кандидатуру гітлерівця на президента райхстаґу. Нац.-соц. фракція поставить як свого кандидата б. віцепрезидента парляменту Штера або пос. Фабріціюса. Поліція буде в алярм. поготівлі. Скріплені відділи кінної та пішої поліції сконсиґнували біля райхстаґу і пруського сойму. Також у середмісті, головнож біля урядових будинків скріплять поліцію.

Дужання.

У понеділок Торнов у 48 хв. піддався в боротьбі з Дозе. Каван у 11 хв. поборов Тібермонта, Кравзер зремісував із Гарковенком, так само Прохаска з Валюшевським. Колеф у 18 хв. поборов Вілінґа.

У вівторок борються Каван — Гарковенко, Дозе — Колеф, Прохаска — Тібермонт, рішуча аж до висліду, Валюшевський — Кравзер і американська боротьба за нагороду 100 зол. Торнов — Вілінґ.

БІРЖА.

Доляр у приватних оборотах 8.89 до 8.89 і пів.

Збіже: Овес збірний 12—12.50, гречка на мливо 13.50, ріпак озимий 33—34, просо краєве 14.50—15, мак синій 65—70, пшениця краєва двірська нова 27.75—28.25, ячмінь гал. на мливо 14—15.50, овес гал. збірний 14.25—14.75, пшоно 35—37.

НОВИНКИ

— **Отже хто нехтує українську мову?** Відносно новинки, поміщеної у 180 числі „Діла" про факт, що адв. д-р Волод. Здебський в Миколаєві н. Дн. вніс польський позов іменем клієнта українця і проти українського селянина та у звязку зі спростуванням адв. д-ра Здебського у 184 числі нашого часопису надіслано нашій редакції оригінальний документ городського суду в Стрию до ч. II Св 1856/31. Документ свідчить, що і позовник Михайло Проців і пізваний Іван Іваськів (не Іваськуф, як твердить шановний пан меценас) є українцями. Факт, що другий пізваний Яків Шуцман є німецької народности, ніяк не оправдує, бо по українськи писати треба безумовно, чи противник українець чи ні.

— **Амнестія?** Варшавські часописи принесли чутку, нібито у звязку із введенням нового карного кодексу з днем 1. вересня оголосять амнестію. Урядові кола досі тієї чутки не потвердили.

— **Свято Успення Пресв. Богородиці** зібрало в неділю 28. ц. м. масу вірних зі Львова і його околиць у церкві Успенській, яка того дня змінила зовсім свій вигляд. Маси народу просто облягали церкву ще з суботи вечора, коли то відбувалася вечірня, почучена з обходом довкола церкви. Обхід той, в якому взяло участь особливо багато львовяни зі світлом, робив величаве враження. Кульмінаційною точкою свята була урочиста Служба Божа в неділю, що її відправив о. ректор д-р Йосиф Сліпий в асисті оо. Громницького і Дудкевича. Діяконував о. Горчинський. Красорічиву проповідь, приноровлену до рівня слухачів, виголосив о. д-р Фіґоль. До сповіди і причастя приступило до 1000 осіб. Співав дуже гарно хор під батутою проф. Орленка-Прокоповича. Після Служби Божої відбулося на подвірю церкви водосвяття і свячення зілля. На Службі Божій і цілому торжестві було доволі багато інтеліґенції, в в тому числі й сеніор Ставропігії ради Гуляк враз зі своїм заступником і секретарем.

— **Українїка.** Берлінський науковий журнал „Форшунґен унд Фортшріте" з 1. серпня ц. р. помістив статтю проф. Ів. Мірчука з Берліна п. з. „Хрістіян Вольф і його школа на Україні". Адреса видавництва: **Berlin NW 7. Unter den Linden 38.**

— **Овочі зародили.** Із хліборобських кругів ...увати, що врожай садовини випав цього року дуже гарно. Особливо дописали збори грушок і яблок. Садівники не бачили такого врожаю вже від кільканацятьох років.

— **Самоврядування чи самоволя.** Повітова організація ББ в Новому Санчі видає газетку „Ґлос Подгаля", редаговану так нецікаво, що ніхто не хоче її читати. А проте повітовий виділ, що стоїть у тісних звязках з редакцією, висилає цю газетку громадянам без ніякого замовлення і проти їх бажання. І хоч громади газетку звертають, вона всетаки приходить, бо передплату виплачує повітовий виділ з громадських бюджетів, не питаючи, чи громада годиться чи ні. Зате видобути якийсь гріш для громади годі, бо все відповідають, що грошей у касі виділу нема. Дійшло до того, що деякі громади надумуються, чи взагалі громадський бюджет ухвалювати, бо чи буде бюджет ухвалений чи ні, грошей для громади все не буде.

— **Історична памятка.** В Корсові (пов. Броди) при копанні піску натрапили на підземний мур. Показалося, що то засипана будівля з емаліованої цегли. Із загального положення розкопки та з вигляду цегол можна здогадуватися, що той будинок побудований в XIV. або XV. столітті.

— **Велика хуртовина з громами** перейшла над Брідщиною та заподіяла великі шкоди на полі. В Діжівцях грім запалив хату господаря Свидовецького. Згоріло ціле господарство та сто кіп цьогорічного збіжа. Пожежа заподіяла шкоди на 20.000 зол.

— **Жіночий самосуд** стався в селі Микитинцях пов. Станиславів. Підчас роботи в полі Василь Бажант знасилував 18-літню дівчину Анну Цобук. Дівчина повідомила вечором про свою пригоду маму, яка взяла собі до помочі свою шваґрову й обі пішли до хати Бажанта, який якраз вечеряв. Розярені жінки кинулися на нього з патиками і так його побили, що він умер, коли його везли до шпиталю. Обі жінки арештувала поліція.

— **Знову летунська катастрофа.** На полях між Монастирками та Озерянами пов. Бучач кружляв військовий літак. Нараз літак почав у воздусі горіти і впав на землю. Пільот капраль Гротек згорів разом з літаком, а обсерватор підпор. Скіба вискочив з апарату, при помочі легкопаду. Однак легкопад не розвинувся як слід, так що підпор. Скіба впав на землю і тяжко потовкся.

— **Розірвало гармату.** Підчас вправ краківської артилерії під Олькушем вибухнуло стрільно в дулі гармати, розриваючи її на куски. Двох гарматчиків вбило на місці а одного тяжко ранило. Замок гармати, вирваний силою вибуху, перелетів кількасот метрів і впав на дах господарського будинку, пробиваючи його. Раненого артилериста перевезли до краківського шпиталю.

— **Ріжні вістки.** В Рівному відбулося минулої неділі відкриття волинських торгів. — Страйк службовців варшавського маґістрату скінчився після того, як службовцям виплачено частину залеглостей. — На військовій стрільниці у Львові стежний вояк Караїм застрілив 24-літн. Йосифа Гацкова, що з жінкою збирав металічні луски з вистріляних патронів.

— **Цінять українців — на чужині.** Тоді, як у нас стараються під ріжними претекстами позбуватися українців, занятих по державних і самоврядних урядах, на чужині за океаном здобувають собі наші земляки належне признання і, не зважаючи на скрутні теперішні відносини, мають змогу добитися відповідних верстатів праці. Саме довідуємося („Новий Шлях", Едмонтон, 2. 8. 1932 ч. 28), що п. Теодор Василишин, уроженець села Швайковець, чортківського повіту, одержав посаду урядовця-кореспондента для чужих мов (укр., поль., нім. й італ.) в шіфкартовому сіпіярському бюрі в Едмонтоні. Солідним виконуванням поручених йому службових обовязків добув він собі тим признання в Італії, де цілих 5 літ працював у характері перекладчика-кореспондента ...их мов у великій індустріяльній фірмі в Вероні.

— **Горгулов буде страчений.** Париська преса повідомляє, що Горгулова стратять цього тижня. Міністр справедливости після наради з прокуратором ствердив, що нові психіятричні досліди не доставили ніяких моментів, які вимагали би ревізії процесу і зміни кари. Президент республики досі не підписав розпорядку, ...кидує просьбу про помилування, внесену жінкою Горгулова.

— **Щоби французи адоптували 100.000 німців.** „Ле Пті Марсельє" помістила статтю Нодо, який радить, щоби Франція на знак мира між французькою та німецькою суспільністю адоптувала сто тисяч молодих німців. Це 1) автоматично зменшило би переворотовий та протифр. ...в Німеччині, що складається головно з молоді, яка не може найти праці в рідній країні; 2) булоб доказом взаїмного довіря та симпатії між двома суспільностями; 3) дало би під расовим оглядом відсвіження французької крови. Нодо був м. ін. автором оголошеної недавно французькою пресою статті, яка радила перенести Лігу Націй зі Женеви до Данціґу.

— **Міський музей мистецького промислу** у Львові (вул. Гетьманська 20) розпочинає 10. вересня ц. р. короткоречинцеві курси з обсягу мистецького промислу, як травлення, витискання, цизелювання, патинування металю, окрашування шкіри, малювання і натрискування тканин та дерева. Курси будуть влаштовані у вечірних годинах. Вписи й інформації в секретаріяті музея щодня від 10 до 14 год.

Студентські справи.

СТУДІЇ У ФРАНЦІЇ.

Українська Студентська Громада у Парижі подає студентам, що бажають виїхати на студії до Парижа чи Франції взагалі, такі інформації: Записи на університеті та інших вищих школах відбуваються в місяці жовтні та листопаді (точна дата оголошується кілька тижнів перед отворенням записів). Треба предложити такі документи: 1) свідоцтво уродження (оригінал та переклад у французькій мові); 2) диплььом чи свідоцтво середніх студій (оригінал та переклад у французькій мові) і 3) подання у французькій мові на гербовім папері за 3 фр. 60 сан. Одержавши згадані документи, Громада може постаратися про посвідку з даного факультету, яку жадається при видачі паспортів. Переклад документів та писання подання Громада перебирає на себе, якщо кандидат надішле разом з оригіналами документів суму 90 фр. фр. З огляду на те, що студенти приїзджають з недостаточними на прожиття засобами, Громада уважає необхідним подати до відома, що в Парижі потрібно мати на студентський прожиток (помешкання, їда та найнеобхідніші видатки) 800 фр. фр. місячно. За докладнішими інформаціями звертатися на адресу: **S. Fediw, 12, rue Domat — Paris (5e), France.** На відповідь проситься долучувати два міжн. почтові купони або їх вартість у грошах. —

Управа Громади.

ПРО ВИСОКІ ШКОЛИ В ПОЗНАНІ.

З припоручення виділу Громади Студентів українців у Познані подаю до відома тим, що бажають студіювати в Познані:

У Познані є такі високі школи: університет, Висока Торговельна Школа і Висока Школа будови машин та електротехніки. На університеті є такі виділи: 1) правничо-економічний, 2) медичний з інститутом фізичного виховання, 3) гуманістичний, 4) математично-природничий з фармацією та 5) рільничо-лісовий.

У Високій Торговельній Школі є педаґоґічний курс, призначений для студентів В. Т. Ш. ІІІ. р. та журналістичний — для студентів В. Т. Ш. й університету. Оба курси однорічні.

Висока Державна Школа будови машин та електротехніки має два виділи: 1) механічний з групою конструкційною (рільничі машини) і технольоґічно-варстатовою, 2) електричний. До В. Д. Ш. Б. М. Е. приймають на підставі свідоцтва з 6 кляс та конкурсового іспиту з польського, математики, фізики й рисунків. Якщо хто не здав би вступного іспиту, то може вступити на приготовляючий курс (один семестр). Крім цього є ще психотехнічні провірки, на яких падає найбільше кандидатів. Студії тревають 7 семестрів. Шкільний рік зачинається 15. вересня та 1. лютого. Під кінець семестру відбувається іспит, який можна здавати лише двічі. По скінченні 3. та 6. семестру треба відбути обовязково 2-місячну практику у промислових заведеннях, які вкаже дирекція. Праці в школі є так багато, що нема мови про якенебудь заробіткове заняття. Якщо хто не має іспиту зрілости, то може його здавати по 4 семестрі на підставі міністеріяльного розпорядку з дня 25. червня 1929 (Ч. II. — 11055/29 Дз. У. М. В. Р. О. П. ч: 12 (219) поз 162): Абсольвенти школи дістають титул технольоґа-механіка або технольоґа-електрика.

До подань у справі принятя треба долучити: 1) метрику в латинській мові, 2) свідоцтво зрілости (На В. Д. Ш. Б. М. Е. свідоцтво з 6, 7. або 8. кляси, якщо нема матури), 3) свідоцтво моральности, якщо була перерва перед або в часі студій, 4) військові документи, 5) курікулюм віте, 6) 3 знимки.

Тому, що донині не дістав я з В. Ш. Б. М. Е. даних щодо вписів та конкурсового іспиту, заінтересовані нехай негайно звернуться під адресою: **Wyższa Państwowa Szkoła Budowy Maszyn i Elektrotechniki, Poznań, ul. Bergera,** щоб прислала їм виказ предметів, потрібних до іспиту та повідомила про речинець іспиту. На відповідь залучити 1.50 зол.

Вписи до В. Т. Ш. відбуваються від 1. IX — 10. X. без ніяких обмежень та труднощів. Вписи на університет відбуваються у вересні. Найкраще вносити подання до 15. IX. Рівночасно звертаю увагу на те, що окрім конкурсу матур може відбутися конкурсовий іспит на фармацію, медицину та фізичне виховання. Найкраще при внесенні подання запитатися, чи буде, а чого та коли конкурсовий іспит. На відповідь залучити листівку за 20 сот.

Ближчі інформації щодо відносин, життя і т. п. дає студ. Гнідан В. І. (**Tomaszów Maz. skrytka p. 70**). Долучити марку за 30 сот.

Усіх тих, що внесли подання про принятя, просимо повідомити про це Громаду Студентів Українців у Познані під адресою студ. Гнідана.

Гнідан В. І.

Освіта радянського інжиніра.

Школа починається в Радянському Союзі з 8. роком життя. Є це початкова школа, що складається з нижчого ступня (від 8. до 12. року життя) і вищого ступня (від 12. до 15. року життя). Кожний громадянин Радянського Союзу мусить перейти принайменше нижчий ступінь початкової школи. Зате будучий радянський інжинір вступає по скінченні вищого ступня початкової школи (з 16. роком життя) як термінатор до фабрики. Цей фабричний термін треває 3 роки, причім одного дня учень працює у фабриці (термінує), другого дня ходить до фабричної школи. Учать у ній побіч загальних природничих наук (фізики, хемії і т. д.) одної чужої мови, німецької або англійської. Скінчивши по 3 роках термін, будучий інжинір добровільно відвідує „робітничі факультети", але попри те працює у фабриці далі. „Робітничі факультети" це підготовна школа до 3-літніх студій на політехнікумі. В цій приготовній школі дають крім загального, також і фахове образування. Підчас студій на політехнікумі будучий інжинір обовязаний працювати на фабриці тільки підчас ферій.

Вступ до цих шкіл дозволений усім молодим людям, крім дітей „буржуазії". За найновішим указом Сталіна інжиніри мають бути зрівнані з робітниками і то в ділянці свого прохарчування та виховування дітей.

Дописи.

РАВА РУСЬКА. **(Традиційне Повітове Свято Полеглих).** Вже від кількох літ кожного року українське громадянство равського повіту у місяці серпні святкує величаво память українських полеглих. Цього року святковано це незабутнє свято в неділю 7. серпня. Не станула на перешкоді лиха погода, не застрашили громадян дощі, які лили протягом цілого тижня, ані болота, а з усіх місцевостей Равщини зібралися того дня громадяни, щоби спільно віддати поклін нашим лицарям. На підвищенні по середині церкви уставлено домовину з високим хрестом, а на нім два вінці — один терневий, а другий із смеречини прикрашений цвітами та малиновими лентами від філії Т-ва Охорони Воєнних Могил. Цілу домовину прикрашено килимами і накрито малиновою китайкою та обложено ріжнородними вінками від товариств і установ повіту, а біля домовини уставлено почесну сторожу, яку держали соколи з Рави Руської, Верхрати, Вербиці і Річок на зміну. В годині 10.30 почалася торжественна Служба Божа з панахидою, яку відправив о. декан Карпевич Іван, парох з Монастирка, при співучасти 12 священиків равського деканату, а саме оо.: Заяця, Тарасовича, Кулинича, Матійчука, Твердохліба, Дороцького, Лещука, Боровика, Коміського, Мигаля, Тустановського й Кульчицького. Підчас Служби Божої і панахиди співав хор читальні „Просвіти" з Потелича під умілою управою студ. техніки Миколи Мастикаша. В годині 12.30 почав уставлятися похід на місцевий цвинтар до дорогих могил. Сперша делегати культурно-освітніх та економічних установ, як також приватні особи із 76 ріжнородними вінками з ріжноманітними лентами та відповідними на них написами з таких місцевостей: Рави Руської, Потелича, Голого Равського, Камінки Нової, Вільок Мазовецьких, Старого Села, Камінки Боброїдів, Піратина, Корчів, Річок, Девятира, Верхрати, Забіря, Тенетиськ, Гребенного, Селиськ, Любичі Грушки, Кулаїців, Камеральної, Князів, Улицька Середкевич, Монастирка, Махнова, Вербиці, Гійдубець, Угнова й Ульгівка, а за ними церковні хрести і хоругви з отсих місцевостей: Рави Руської, Потелича, Селиськ і Голого Равського. За процесіями духовенство у багряних ризах (на жаль, лише з равського деканату, бо духовенство немирівського й угнівського деканату постійно що-року не являється на Повітовому Святі Полеглих), а за ним мужеський хор під проводом Мастикаша Миколи. Відтак уставилися соколи й сокілки, за ними хор чит. „Просвіти" з Рави Руської під умілим проводом д-ра Карпевича Богдана, а за хором маси народу — більше як чотири тисячі. При звуках відповідних пісень похід перейшов вулицями міста на могили Полеглих, де о. декан Карпевич при спів...

участи духовенства відправив панахиду. Прегарну настроєву, відповідну до хвилі проповідь виголосив о. Доросьский Михайло, парох з Потелича. По проповіди і відспіванні „Вічная память" відспівано кілька січово-стрілецьких пісень. Щира спільна молитва перенесла учасників свята думками в минуле, глибока пошана для Тіней незабутніх синів Батьківщини наповнила серце кожного присутнього не лише жалем і сумом, але й гордістю та вірою в майбутнє. По закінченні свята на цвинтарі похід вернувся в найбільшім порядку під церкву, де й розвязався. — С. С.

—o—

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 28.VIII. 1932. за масло експортове та десерове пріма 2·60 зол., за літру молока 17—18 сот., літру сметани 0·90 зол., копу яєць 3·20—3·30 зол.

СПОРТ.

ВЕЛИКЕ СПОРТОВЕ СВЯТО У ВИННИКАХ.

Дня 21. серпня ц. р. відбулося посвячення власної спортової площі Т-ва „Дніпро" у Винниках. Свято почалося полевою Службою Божою, яку відправив о. прелат Куницький в асисті о. Осташевського з Підберезець і о. Новосада зі Львова. По Службі Божій і проповіди, яку виголосив о. прелат Куницький, відбулося посвячення площі.

Спортова частина свята почалася пополудні в год. 15. дефілядою учасників змагань, яку відібрав голова У. С. С. д-р Б. Макарушка, о. прелат Куницький, о. Осташевський, о. Новосад та голова спортового т-ва „Дніпро" інж. Еліяшевський. У дефіляді взяли участь луговики й луговички з Підберезець, соколи з Пикулович, діти винницької захоронки та змагуни з Винник і Підберезець.

В програму другої частини свята увійшли вправи вільноруч луговиків і луговичок з Підберезець, соколів з Пикулович та дітей винницької захоронки. Далі відбулися спортові змагання, з такими вислідами:

Легка атлетика. Жінки: Біг 100 м. Москва (Дніпро). Стартувало 3. Скок удовжінь: 1) Кінківна, 2) Москва. Стартувало 5 змагунок. Мущини: Біг 100 м. Чорний (Сокіл IV, Львів). Скок удовжінь: 1) Семчук (Дніпро), 2) Кабзан. Мет диском: 1) Шевчук (С. IV) 2) Паюк (П.), Стусан кулею (5-кілевою): 1) Шевчук (С. IV), 2) Канюк (Підберізці).

Відбиванка. Сокіл IV — Підберізці 30:3. Підберізці — Дніпро 30:24.

Копаний мяч. Тризуб — Дніпро 4:0.

Загальна скількість усіх вправляючих приблизно 200. Всіх учасників на святі понад 1000 осіб.

Ширіть наш часопис!

ОГОЛОШЕННЯ

Цирк Станевських, площа Бема.
Щодня атракційна вистава, початок в год. 8.30 веч. У суботу та неділю по дві вистави: в 4. год. попол. і в 8.30 веч.

Спортовий цирк при вул. Пелчинській на площі біля Тенісового Т-ва.
Щодня дужання атлетів. Початок в год. 8.30 веч.

Кіна.

АПОЛЬО: „Життя за золото" (Том Мікс).
АТЛЯНТІК (давніше Лев) нечинне.
КАСІНО: Дженні Лінд, Ґрейс Мур.
КОПЕРНИК: „Авантюрниця".
МАРУСЕНЬКА: „Авантюрниця".
МІРАЖ: Пат і Патахон, Льорель і Гарді (Олімпіяда сміху).
ОАЗА: „Побіда".
ПАЛЯС: „Любимець богів" (Ольга Чехова, Еміль Янінгс).
ПАН: „Пляц В".
ПАСАЖ: „Шантажист" (Боб Костер). „Пан Тадей" Міцкевича.
ПРОМІНЬ: „Асфальт".
СОНЦЕ: Підчас ферій нечинне.
СТИЛЕВЕ: „Я тебе лише кохав", „Король Конга".
УТІХА: „Життеві розбитки", Монті Бенкс.
ХИМЕРА: „В тенетах брехні" (з Ем. Янингсом).

Закордонне радіо.

Середа, 31. серпня 1932.

Братислава (278,8) 14.30 Концерт, 19.50 Фортепян, **Бреслав** (325) 17.40 Колегіюм Музікум, 20.30 Веселий вечір, **Гельсінгфорс** (368,1) 20.10 Веселі пісоньки, 21.25 Військ. музика, **Стокгольм** (435,4) 17.30 Нар. пісні, 20.00 „Паяци" оп. Леонкавалля, **Рим** (441,2) 20.45 „Сицилійська вечірня" оп. Верді, **Прага** (488,6) 19.00 Паганінієві сонати, 19.30 Пісні, **Відень** (517,2) 11.30 Капеля, 19.00 „Фіделіо" оп. Бетовена, **Будапешт** (550,5) 17.00, 23.00 Циг. орхестра, **Любляна** (575,3) 20.00 Спів (сольо), 20.45 Концерт із Рогальської Слатіни, **Харків** (937,5) 14.30 Концерт для дітей, 16.05 Муз.-літ. вадиція, 20.00 Симф. орхестра, 24.00 Комунікати, оп. музика.

Львівське радіо.

Середа, 31. серпня 1932.

11.58 Час, 12.20, 12.45, 15.10, 16.05 Грамофон, 12.40 Метеорольогічний комунікат, 15.00 Господарський комунікат, 15.40 „Школа в полі" фейл. для молоді, 15.53 „Лет у стратосферу" обр. для наймолодших дітей, 16.45 „Метеорольогія та щоденне життя", 17.00 Балетова музика, 18.00 Відчит, 18.20, 22.05, 22.50 Танкова музика, 19.00 Всячина, грамофон, 19.45 Фейлетон, 20.00 Легка музика, 20.45 „Перша гулянка", гумореска Діккенса, 21.00 Дударське тріо, 22.25 Мист.-спів. концерт (вокальні плити), 22.40 Спорт.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Загальні Збори Кружка „Рідної Школи" в Тернополі відбудуться в неділю 25. вересня 1932 р. в год. 3-ій пополудні, а на випадок недостачі комплету в год. 4-ій пополудні в салі Т-ва „Міщанське Братство" в Тернополі. Денний порядок звичайний. 320 1—1

Прощальна літургія о. протоєрея Сапіги, що переходить на нову парохію, відбудеться в середу 31-го серпня в 6. год. ранку у православній церкві при Францішканській вулиці. В часі літургії буде співати окремий хор. На цю відправу просить усіх прихильників о. протоєрея **парохіяни.** 32 1—1

Вписи до Музичної Школи С. КАСПАРЕК (вул. Кохановського 4, тел. 85-43), а також до обох філій (вул. Коперника 32, тел. 49-37 і вул. Рагози 5, тел. 58-39) починаються 31. ц. м. Години урядові від 12—2-ої і від 16—18-ої. 319 1—2

На „Рідну Школу" зложили Вп. Марійка з Гладиловичів і Артур Мойсеєнки замісць повідомлень про своє вінчання, відбуте 23. 8. 1932. у Львові 25 зол. Щиро дякує Головна Управа „Рідної Школи". 322 1—1

Виділ Т-ва українських ремісників і промисловців „Зоря" у Львові повідомляє на часті запити інтересованих, що з пекарською кооп. „Хлібосоюз" у Львові Т-во „Зоря" не має нічого спільного, крім того, що відступало свою салю на засідання згаданої кооперативи. Всі письма і запити просимо слати на адресу: Кооп. „Хлібосоюз", Львів, вул. Вірменська ч. 29, м. 13. Вп. Іван Косаревич. — **Виділ Т-ва „Зоря" у Львові.** 315 1-1

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

ЗАЛИШЕНІ по весняним і літнім сезоні плащі, костюми, суконки і т. ін. продаємо по нечувано низьких цінах. Магазин конфекції **Яків Посамент,** Львів, вул. Академічна 2 (Готель Жоржа). 258 6—6

ПРИЙМУ учеників (-ць) на станцію, дешево, горішній Личаків. Відомість: Войтіха 2а, І. пов. м. 6.

СТАНЦІЯ для учеників з нижчих кляс при інтеліґентній родині. Зголошення й інформації в Адміністрації „Діла" під „Город Косцюшка". 272 2—3

ФОРТЕПЯНИ, піяніна, краєві та заграничні, нові, переграні з гарантією — продаю. За готівку велика знижка. Пілсудського 21, І. п. **Ганак.** 221 5—5

ПОТРІБНА від 1. жовтня 1932. **учителька** до 2 дітей (2. нар. і 1. гімн. чи пак 5. народня), яка вчила би також початків фортепяну. Бажане знання одної з европейських мов. — Умовини і кваліфікації подати: **Ірена Лунів, Борщів.** 3—3

ПРИЙМУ учеників (-ці) на станцію. Фахова опіка, фортепян до вжитку. Харч добірний, ціна приступна. Криштальська, пл. св. Юра ч. 4, мешк. 1. 294 2—2

ПРИЙМУ 1—2 учеників нижч. гімн. Окрема соняшна кімната, добрий харч, опіка. **Коперника 42 а, II. пов.** 260 4—4

СТАНЦІЯ для двох молодих панночок з ліпшого дому при німецько-українській родині. Гарний комфортовий покій, околиця політехніки, лазничка, фортепян, евентуально наука початків фортепяну. Добра родинна опіка і виключно німецька конверсація. Відомість „КОМЕТА", магазин взуття, Львів, Ринок 21. 289 3—3

НА СТАНЦІЮ прийму учеників. Гарне соняшне мешкання. Глубока 19, мешкання 5. Дозорець вкаже. 265 3—4

КУРС АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ розпочався 15. серпня ц. р. Вписи щоденно від 3—5. Кохановського 25, передтим пл. Бернардинська **Sothont Trade.** 280 5—6

СТАНЦІЯ дешева для учениць (-ків). Зголошення: вул. Замарстинівська 41 у господаря. 303 2—2

СТАНЦІЯ для двох інтеліґентних панночок. Інформації при касі книгарні Шевченка, Ринок 10. 306 2—2

СТАНЦІЯ для учениці коло техніки. Адреса в „Ділі". 317 1—1

ТОРГОВЕЛЬНІ КУРСИ Н. Гіршпрунга, Личаківська 34. — **Вписи** на: а) однорічний торговельний курс для молоді, б) пятимісячний торг. курс для дорослих, в) курси стенографії, писання на машинах, — відбуваються щоденно від 10-ої до 12-ої та від 4-ої до 7-ої. 323 1—3

ПРИЙМУ на станцію дві панночки з цілим удержанням. Львів, вул. Замойського 4, дв. 6. 314 1—1

ПОКІЙ до винаймлення для учениць з харчем, на догідних умовинах. Вул. Ходоровського ч. 9, двері ч. 2. 318 1—1

ДО ВИНАЙМЛЕННЯ зараз покій, кухня, передпокій — комфорт на вул. Пісковій 38. Зголошуватись: Піскова 38, І. пов. 321 1—3

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

РЕНТҐЕНОЛЬОҐ
Д-р Людв. Ляндес-Ляйнерова
ЛЬВІВ, ЛОЗІНСЬКОГО 9, ТЕЛ. 55-56.
311 ПОВЕРНУЛА. 2—3

Школа Музична
ім. Ігн. Й. Падеревського

У ЛЬВОВІ, вул. Міликовського 11 (перша на ліво з вулиці Кохановського), тел. 50-01 — **філія вул. Задвірянська 47,** оголошує вписи на рік шкільний 1932-33 до всіх кляс інструментів музичних предметів теоретичних і до музичного семинара для кандидатів на учителів музики і співу в школах середніх загально-образуючих і учительських семинарах.

Завваґа: Кандидати курсу капельників переходять практичний курс дириґовання симфонічною орхестрою та хором мішаним.

Діти функціонарів державних, комунальних і військових дістають згідно з розпорядком Мініст. Віроісп. і Осв. звoрот шкільної оплати. Учні, що доїзджають з провінції користають із знижок на залізницях. Немаючі можуть дістати знижку оплати. Учні, що не мають фортепяну, можуть вправляти в школі та користати з випозичування нот і всіх інструментів музичних. — **Канцелярія відчинена від 10-ої до 1-ої та від 4-ої до 7-ої попол.**

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.